

למעשה

פרשת תצוה

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

חנה סנש 21\11

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית וכתובת דברי

תורה וסיפורי אמונה

למעשה פרשת תצוה

פרשת תצווה

אין הדבר תלוי אלא בי

...היכן היה המשגיח עד עכשיו, שאל שלמה בחור בוועד שישי בשיבת חברון, היה זה אחרי שיחתו הנוקבת של מרן המשגיח ר' מאיר חדש זצ"ל, שדיבר איך ימינו כצל יחלוף, אני זוכר כמו אתמול איך הבחורים הגיעו ליישיבה, וכבר היום הם בוועד שישי ובאים להזמין אותי לחתונה, השאלה היא מה הם הספיקו לעשות ביישיבה במשך הזמן, האם הם סיימו את הש"ס, או תיקנו מידה אחת, שר' ישראל מסלנט אומר שיותר קל לגמור את כל הש"ס מאשר לתקן מידה אחת, וכו'.

לאחר השיחה שלמה פנה אל המשגיח ושאלו, היכן המשגיח היה עד עכשיו, למה המשגיח לא דיבר על זה כשהייתי בתחילת הדרך בוועד א', אז זה היה עוזר לי, הייתי יכול לגמור את הש"ס, או לתקן איזה מידה, אבל עכשיו שאני בוועד שישי מה תיתן לי השיחה הזו, ר' מאיר נענה ואמר לו אם תמשיך להאשים אחרים במצבך, ולא את עצמך, גם עוד עשרים שנה לא תדע ש"ס, ולא תשפר את מידותיך, ואם אז תשמע איזה שיחה מאיזה משגיח, תשאל היכן היה המשגיח עד עכשיו, כי אתה לא אשם בכלום רק המשגיח שלך אשם. 'תירוצים מרגיעים את המצפון אבל לא יוצאים מהם ת"ח', החכמה היא להאשים את עצמך אז יש סיכוי כל שהוא שתשתנה במשהו.

...תשמע אם הייתי זוכה לשמוע שיחות מוסר מרב ישראל מאיר הכהן מראדין 'החפץ חיים'

הייתי יוצא ת"ח גדול, למשגיח שלי אין מה להעביר לי. המשגיח ר' דב יפה זצ"ל סיפר שהכיר זקנים רבים שלא נכנסו לשיחותיו של החפץ חיים, והפסידו, מי אמר לך שאתה הייתי מקשיב. (ונדפס בספרו לעבדך באמת עה"ת ח"ב עמוד ת)

... תשמע אם החזו"א היה הרב שלי וכ"ש אם היה כותב לי מכתבים להדריך אותי איך ללמוד הייתי יוצא אחד מגדולי הדור, כותב השורות מכיר יהודי שקיבל כשניים עשר מכתבים מהחזו"א, ובו הוא מדריכו איך ללמוד ואפ"ה הוא לא יצא ת"ח גדול, (השם לא נכתב מטעמים מובנים) כללו של דבר אין הדבר תלוי אלא בי.

את היסוד הזה מבאר המגיד ר' שלום שבדרון זצ"ל בספרו קול דודי (עמ' קנח) בהרחבה וז"ל בגמ' (עבודה זרה יז). ר"א בן דורדיא, היה אדוק מאוד בעבירה אחת, ובשעה מסוימת החליט שהוא רוצה לחזור בתשובה. ע"י מעשה שהיה יעו"ש.

הלך וישב בין שני הרים וגבעות, אמר: הרים וגבעות בקשו עלי רחמים, אמר לו: עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו וכו'.

אמר: אין הדבר תלוי אלא בי. הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה: ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא.

למעשה פרשת תצוה

כך ידע האדם שאף אחד לא יוכל לנקותו מחטאו. אין שום שיטה בעולם שבה יוכל האדם להשיג ניקיון לנפשו, אם לא שהוא עצמו יחליט: "אם אין אני לי - מי לי!" "זיתנער מחטאי, ותהיה נשמתו צחה ונקיה מכל עוון וחטא."

וכן מסופר על ר' נפתלי אסטרדם זצ"ל שאמר לרבו ר' ישראל מסלנט, אילו היה לי הראש של השאגת אריה, הלב של בעל יסוד ושורש העבודה, המידות הטובות של רבינו, אז יכולתי לעבוד את ה', ענהו הגר"ס, נפתלי! אתה עם הראש שלך, ועם הלב שלך, ועם המידות שלך רק כך תהיה ר' נפתלי.

פרשתנו מדברת על הדלקת המנורה, שזכה בה אהרון הכהן, בגלל שחלשה דעתו על שלא היה בחנוכת המזבח, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייד שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות.

(רש"י במדבר ח ב)

ואילו קורח חלשה דעתו שהקב"ה מינה את אליצפן בן עוזיאל נשיא על בני קהת ולא אותו, ולא אמר לו הקב"ה חייד שלך גדולה משלהם, ולמה?

וההבדל שאהרן הכהן למרות שהיה נביא עוד לפני משה, והיה גדול ממנו בשנים, (אבן עזרא שמות ד, יג) לא אמר אני בוודאי ראוי להיות חלק מחנוכת המשכן, וא"כ ודאי משה שקרן, והריני חולק עליו ומבטל את דבריו. אלא האשים את עצמו שמא אינו ראוי ולכן לא קיבל, כמבואר בתנחומא

בכה רבי ואמר: יש קונה עולמו בכמה שנים, ויש קונה עולמו בשעה אחת. ואמר רבי: "לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן, אלא שקורין אותן רבי", ע"כ. ויש לנו ללמוד מכאן, הדנה אנחנו מחפשים באלול ובעשי"ת כל מיני חיזוקים כדי לעשות תשובה. פונים למשגיח, הולכים לשמוע שיחה מרב פלוני, מחפשים ספרים שונים, וכל זה כדי לברוח מחובתנו אנו ...

אילו נלמד מר"א בן דורדיא, נדע כי המקור הוא "אני" ו"אני" בלבד!

במקום לברוח ולחפש עזרה אצל אחרים, עדיף לחדור אל תוככי ה"אני" ולהשתנות!

לפי שאין הדבר תלוי אלא בנו!. עכ"ל.

וכן מבואר ברבינו יונה בשערי תשובה (שער ב כו) שאם האדם לא יעורר נפשו מה יועילוהו המוסרים. כי אף על פי שנכנסים בלבו ביום שמעו. ישכחם היצר ויעבירם מלבבו

ועוד המשילו משל לתרנגולת לבנה, צחורה כשגלג, שהשתכשה בעפר, וכל כנפיה התלכלכו לבלי היכר. אם נרצה לנקותה במים וסבון וחומרי ניקוי, הלכלוך עלול להידבק בה יותר וללא מועיל. הדרך הטובה ביותר לניקיונה היא שהתרנגולת תתנער מעצמה, תנער את כנפיה כמה פעמים ותחזור לצחותה ויפיה.

למעשה פרשת תצוה

ותמוה, שהציפורים אינן מדברות לשון הרע ואינן מוציאות שם רע ומסכסכות בין איש לרעהו, ומדוע מביאים אותן כקרבן על לשון הרע.

אלא רואים מכאן, הסיק, שיסוד התביעה על מספר לשון הרע, היא על ה"פטיט". שנתן דרור ללשונו, שפטפט כציפור, ו"רוב דברים לא יחדל פשע, וחושך שפתיו משכיל" (משלי י, ט).

והוא הדין כאן, "יבוא דבר שבקול ויכפר על דבר שבקול", ולכאן צ"ב מה הדמיון בין קול הפעמונים שהוא קול סתמי, לדיבור לשון הרע, אסור ומרושע.

התביעה היא למה הוא דיבר סתם

אלא שהן הן הדברים: יסוד התביעה, ששחרר שפתיו לפטפט תדיר כפעמונים אלו המשמיעים קולם עם כל פסיעה. ולא התבונן על דיבורו.

כי הסיבה שנברא האדם עם כח הדיבור הוא כדי שיקדש ויחשוב על מה הוא מדבר לפני שהוא מוציא מפיו ואם רוצה לפטפט סתם לא היה צריך להיות יותר מציפור. וכמו שכתב החפץ חיים שמירת הלשון (פ"ג) 'עוד יש ענין פשוט, אשר נוכל להתבונן מזה את גנות העון המר הנ"ל, והוא, כי ידוע הוא שיתרון האדם מכל בעלי החיים הוא במה שהוסיף בו הקדוש ברוך הוא את נפש המדברת, כמו שכתוב {בראשית ב' ז': 'ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה', ותרגם אונקלוס: לרוח ממללא, וזהו רק אם הוא מתקן בכח הדיבור, אשר נתן לו הקדוש ברוך הוא. לא כן אם הוא משתמש בדיבורו לרע, הוא גרוע יותר

(בהעלותך ג) שלא הקריב שבט לוי בחונכת המזבח כלום והיו מציירים ואמרים למה רחקנו מהקרבה לחונכת המזבח וכו' עי"ש שמשל למלך שלא זימן אוהבו לסעודה, וחשב שמה חטא למלך. משא"כ קורח נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. ואמר וכו' הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. (רש"י במדבר טז, א). קורח הוא לא האשים את עצמו אלא את משה רבינו, ולכן נבלע באדמה ולא קיבל כלום יותר. הלימוד מזה למעשה אין הדבר תלוי אלא בי, אם תיקח אחריות ותאשים את עצמך, יצא ממך משהו, מלהאשים אחרים לא יצא ממך כלום.

למה דווקא המעיל מכפר על לשה"ר

חז"ל אמרו (זבחים פח ע"ב, ערכין טו ע"א) שהמעיל מכפר על לשון הרע, יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשי הקול'.

וצ"ב מה השיכות בינו ללשה"ר?

אלא יבואר עפ"י מה שרבי ירוחם ממיר זצ"ל העיר, שהצרעת באה על לשון הרע, ואמרו בגמרא (ערכין טז ע"ב): מה נשתנה מצורע שאמרה תורה יביא שתי ציפורים לטהרתו.

אמר הקדוש ברוך הוא: הוא עשה מעשה פטיט [כלומר פטפט בלשונו] לפיכך אמרה תורה יביא קרבן פטיט [-שהציפורים מצפצפות בכל שעה. רש"י].

למעשה פרשת תצוה

של ברסקי קבוע בתוכו, כמו דאיתא כעין זה במסכת
דרך ארץ פרק ג', עין שם¹

מהבהמה אשר על הארץ, כי היא איננה מקלקלת על
כל פנים. וזהו שדיק הכתוב: "מי האיש" וגו' דאי לאו
הכי אינו בכלל איש. ובפרט אם הוא בן תורה מנכר
{ניכר} יותר גנותו בזה, והוא דומה לטרקלין גדול וביב

סלקא ואחיד לההוא מילה ואעיל קמיה מלכא
דכתיב (מיכה ז ה) משוכבת חיקך שמור פתחי פיך,
וכדין אתער שם ההוא מילה והוי חובה עליה דבר
נש ודי בהערה זאת למבינים¹

וכתב הגר"א באיגרתו בשם חז"ל כל עמל
האדם לפיהו אמרו חכמינו ז"ל (קהלת ו' ד וקהלת
רבה שם) שכל מצוותיו ותורתיו של האדם אינו
מספיק למה שמוציא מפיו. וע"ע בזה בלמעשה
(פרשת וישב)

יש זהב ורב פנינים וכלי יקר שפתי דעת משלי
ב טז אומר רבית יונה כלי יקר מכל כלי זהב ופנינים
שפתי דעת כי הרעת יקרה מן הזהב והפנינים על
כן בלי הדעת יקרים מכל הכלים וכלי הדעת הם
שפתי דעת ר"ל באשר ירגיל האדם שפתיו שלא
ידבר דבר עד אשר ישקלם במאזני הדעת והמוסר
ע"כ כה בדיוק היו שפתי הדעת של רבינו הגה צ
רבי מאיר זצ"ל שפתי דעת המרובבים עתה בקבר
כי דבריו השקולים והמדמדם במאזני הדעת
המוסר חיים קיימים ומפרים ללא הפסק את לב
המוני תלמידיו שרבינו ההיה את נשמתם ליסדם
אורחות חיים ותוכחת מוסר לטוב להם כל הימים
ספר המאיר עמ' שצז

¹ ומבואר בספר החינוך (מצוה תרז וידוי
מעשר) 'סגולת האדם וגודל שבחו הוא הדבור,
שהוא יתר בו על כל מיני הנבראים וכו' ועל כן יש
הרבה מבני אדם שיראין מלפסול דבורם, שהוא
ההוד הגדול שבהם, יותר מלחטוא במעשה'.

וכתב בספר ים של שלמה (בבא קמא פרק שור
שנגח ד' וה' סימן י"א) וז"ל 'כלל גדול הוא בזה
שיזהר אדם בדיבורו כמו במעשיו ועוד יותר,
שאפילו על המותר לומר מדקדק הקב"ה במי
שאינו מוציא בלשון יפה מנופה כסולת נקיה,
כדאיתא בפרק קמא דפסחים צא ולמוד ממידותיו
של הקב"ה שעקם ח' אותיות שכתב אשר איננה
טהורה ולא כתב הטמאה ואף על פי שאין זה
מגונה ממש, וכמה פעמים נאמר טמאה בתורה
אפילו הכי הראה הקב"ה בכבודו מידת ענוה לבשר
ודם שילמד דרך ארץ ויוסיף לקח לעיין בכל מלה
ומלה ומשום הכי קבלתי מן הראשונים שהיו
נזהרים שלא לומר בתלמוד ביצים אלא ביעים וכן
כל כה"ג.

וארמ"ז לך מעט מזוהר וז"ל כל מלה דנפקת
מפומיה דבר נש האי מלה בקע וסלקא ובקע רקיעין
וקיימא באתר דקיימא עד דעאל לילה ונשמתא

למעשה פרשת תצוה

עג-ט) "שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ" מי גרם להם לשית בשמים פיהם לשונם שהלכה תחילה בארץ. זו היא שיחת הרשעים שגורמת להן ישיבת קרנות וישיבת כנסיות של עמי הארץ וישיבת בני משתאות עם שותי שכר. אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה. לפיכך הקדוש ברוך הוא עוזר על ידן ומזכה אותן בה. שנאמר (מלאכי ג-טז) "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפני ליראי ה' ולחושבי שמו".

רואים דבר נורא מלדבר דברי הבאי אח"כ לדבר על הצדיקים ואח"כ על הנביאים ואח"כ על האלקים. וזה כי מחוסר תשומת לב האדם מדרדר לגמרי.

אם דברת בעשו שהוא אחיך, סופך לדבר בן אמתך, זה משה

וכן כתוב בתנחומא (פקודי ז) תשב באחיק תדבר, בבן אמך תיתן דפי (תהלים נ, כ). ורבי יהושע בן לוי אמר, אמר דוד, אם דברת בעשו שהוא אחיך, סופך לדבר בבן אמתך, זה משה רבן של כל הנביאים, שדברו בו שנאמר: וידבר העם באלקים ובמשה. אמר משה, יודע אני שישראל רוגנים הם, הריני עושה להם חשבון מכל מלאכת המשכן. התחיל לעשות חשבון עמהם, וכו'. ולמה עשה חשבון. הקדוש ברוך הוא מאמינו, שנאמר: בכל ביתי נאמן הוא (במדבר יב, ז), ומשה נתן חשבון? אלא מפני ששמע ליציני הדור שהיו משיחין אחריו, שנאמר: והיה כצאת משה וגו' והביטו אחרי משה (שמות לג, ח). ומה היו אומרים. רבי יצחק היה דורש לשבח (וכו', כי תשא כז). וחברו

ולכן נרמז לו העונש בפעמונים שמרעישים והם דוממים, ומיש אינו חושב לפני מה שהוא מדבר הוא דומה להם.

וכן שאלו את רבנו הגר"ח קניבסקי שליט"א במה שאמרו חז"ל שהמצורע מביא ציפורים כיון שהן מפטפות כל זה היה מובן אם צרעת התה באה על איסור דברים בטלים אבל מה עניינו ללשון הרע?

אלא השיב הגר"ח ללמדנו שכאשר מדברים הרבה כבר מדברים גם לשון הרע ברוב דברים לא יחדל פשע (מאחורי הפרגוד עמ' 115)

וכן רואים בדברי הרמב"ם (סוף הלכות טומאת צרעת) קל וחומר לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לדבר גדולות ונפלאות. לפיכך ראוי למי שרוצה לכוון אורחותיו להתרחק מיישיבתן ומלדבר עמהן כדי שלא ייתפס אדם ברשת רשעים וסכלותם. וזה דרך ישיבת הלצים הרשעים בתחילה מרבין בדברי הבאי כעניין שנאמר (קהלת ה-ב) "וקול כסיל ברוב דברים". ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים כעניין שנאמר (תהלים לא-ט) "תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק". ומתוך כך יהיה להן הרגל לדבר בנביאים ולתת דופי בדבריהם כעניין שנאמר (דברי הימים ב לו-טז) "ויהיו מלעיבים במלאכי האלהים ובזוים דבריו ומתעתעים בנביאיו". ומתוך כך באין לדבר באלהים וכופרין בעיקר כעניין שנאמר (מלכים ב יז-ט) "ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם". והרי הוא אומר (תהילים

למעשה פרשת תצוה

אחרות ללא כסף אז מה ההו"א לבוא ולומר שהוא התעשר ממלאכת המשכן ולא עוד הרי הקב"ה האמינו וכלשון המדרש הקדוש ברוך הוא מאמינו, שנאמר: בכל ביתי נאמן הוא (במדבר יב ז), ומשה נתן חשבון? אז איך אפשר לבוא ולחושדו ועוד בכזה פשטות, כלשון התנחומא 'מה אתה רוצה, שלא יהיה עשיר?'

מחוסר תשומת לב והתבוננות

אלא חלק גדול מלשון הרע נובע מחוסר תשומת לב, ובחוסר תשומת לב אפשר להגיע להכל. ודומה לעיור המהלך בדרך על שפת הנהר כמו שכתב המס"י שסכנתו עצומה ואינו שם על ליבו. והארכנו בזה הלמעשה (פרשת שמות).

מעשה עד כמה חמורה היא מילה שנאמרה באגב

דוגמא עד כמה מילה שנאמרה באגב יכולה להזיק אמר פעם הרב המגיד הירושלמי ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון זצוק"ל באחד מדרשותיו מה יכול להיגרר אחר לשה"ר, וסיפר שפעם הח"ח יצא למסע לדבר מצוה למשך ג' ימים בעיירות פולין. בדרכם עצרו בפונדק הידוע ברמת כשרותו המהודרת, בעלת המסעדה שזיהתה את הבאים הושיבה אותם בשולחן מיוחד, ודאגה למשרתים שיבאו לכבד את הרבנים ולשרתם, וגם שייגישו להם מהמטעמים הטובים, וכשסיימו לאכול שאלה אותם בעלת הבית איך האוכל שלנו?

משיבו, ריקה, אדם שנתמנה על מלאכת המשכן על ככרי כסף ועל ככרי זהב שאין להם חקר ולא משקל ולא מנין, מה אתה רוצה, שלא יהיה עשיר? כששמעו כן, אמר חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן להם חשבון. כיון שנגמרה, אמר להם: אלה פקודי המשכן.

כיצד התדרדרו מיד

וצ"ב הרי בגמ' בשבת (קה): שכך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז, והולך ועובד. אבל אינו יכול להפילו מיד, א"כ למה בליצנות יכול להפילו מיד וביותר קשה איך יתכן שמי שמדבר על עשו הרשע הוא מגיע לדבר על משה רבינו שהיה 'אבי החכמה, אבי הנביאים', ועוד כיצד חשדו כן במשה הרי הוא היה אוהב מצות לא ישבע מצות שבשעה שכל ישראל לקחו מביות הים שזה גופא היה מצוה "שאיין לך כל אחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לודים טעונים מכספה וזהבה של מצרים" (בכורות דף ה') אבל למשה ע"ה לא היה - לא ביות מצרים ולא ביות הים, כי כידוע הוא היה טרוד עם עצמות יוסף, כך היה בשעת ביות מצרים וכך קרה בביוה הגדולה מאד לאחר קריעת ים סוף: "בא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבנו שכל ישראל כולן נתעסקו בביות הים והוא נתעסק במצווה שנאמר חכם לב ייקח מצוות" (סוטה דף י"ג), ולא שביות הים לא היה בזה מצוה גם זה היה מצוה לקים ואחרי כן יצאו ברכוש גדול אפ"ה הוא העדיף להתעסק במצות

למעשה פרשת תצוה

חשבת על התוצאות שיהיה לך מזה כמה עבירות והחל מונה לו

א. דברת לשוה"ר.

ב. גרמת לי ולבעלת הבית להקשיב ולשמוע לשוה"ר בפני המבשלת.

ג. גרמת לבעלת הבית לדבר לשוה"ר בפני המבשלת הרי לך רכילות.

ד. גרמת לטבחית לשקר.

ה. בגללך גרמה בעה"ב כאב וצער לאלמנה ועברת על לא תענון כל אלמנה.

ו. גרמת לריב ולהפרת התורה.

חיך הרב ואמר בשקט לח"ח שהרב מרחיק לכת ואיך יגרום דבר קטן שאמרתי לאלו הדברים.

אמר לו אם זה מה שאתה חושב שלא תפטר אותה הבה נלך למטבח ונשמע, הגיעו למטבח ובפותחם את הדלת באופן פתאומי ואכן ראו שבעלת הבית נזפה קשות כטבחית והטבחית מוחה הדמעות מע"ג עיניה וכאילו מחכה שתאמר לה הבעל הבית שתפסיק לעבוד, כשראה זאת הרב המתלווה החוויר ואמר לטבחית לא היה נורא וביקש סליחה על שאמר כך שחסר קצת מלח ואח"כ התחנן בפני בעלת הבית שלא תפטר אותה ותשכח את המקרה וכמו כן שוב חזר וביקש מהטבחית סליחתה, ואפילו הציע לבעלת הבית תשלום שישלח לה כל

אמר הח"ח היה טוב מאוד וטעים שאי אפשר לתאר, פנתה לשני ושאלתו האיך היה האוכל האם נהנת מספיק מהאוכל ענה ואמר שהיה האוכל די טוב אבל יכול להיות יותר טוב אם היה בו קצת יותר מלח והלכה לה כאשר שמע זאת הח"ח אמר למתלווה אליו לאחר שהלכה בעלת הבית ואמר לו כל ימי נמנעתי מלדבר ולשמוע לשוה"ר ואיך עשה ה' וגרם לי לבא איתך ואצטרך לסבול ולשמוע אותך דובר לשוה"ר מצטער אני שבאתי והצטרפתי עמך לכאן ואיני משוכנע שיצליח מסענו כעת לדבר מצווה שא"כ לא הייתי נכשל בכזו עברה ולא היה קורה לי זאת לשמוע מומך לשון הרע הרב המתלווה אליו כשראה זאת נפחד מאוד ואמר מה אמרתי כ"כ נורא ומה עשיתי הח"ח אמר לו אינך יודע מהן כוחן של מילים שעושים רע לזולת דע כי הבעלת הבית אינה מבשלת אלא יש לה טבחית שהיא עושה את העבודה ויתכן שהיא אלמנה עניה וזקוקה בעבודתה כדי לפרנס בני משפחתה ובגלל אמירתך תלך בעלת הבית ותתלונן בפני הטבחית שהיה חסר מלח ולמה לא טעמה מהאוכל לפני שמוגישה לאורחים והטבחית תכחיש ותאמר לא נכון ואני כן שמתו מלח מספיק וטעמתי שיש מלח באוכל ותאשימה בעלת הבית שהיא שקרנית כי לא יתכן ח"ו שהרבנים אלו משקרים ותענה לה ויגרם ויכוח ביניהם ויגרום למילים חוצפניות ובעלת הבית תכעס עליה ותפטר מהעבודה והילדים לא יהיה להם מה לאכול בבית וזה מה שנגרם על ידך על מילים פשוטות שאמרת ולא

למעשה פרשת תצוה

וכן הקטות מממילא מוציאה ריח ולמה כי בא
לומר שמה שיש באדם זה מה שיוצא ממנו

למה המשגיח התנגד שילמדו חפץ חיים
מספר הרב הלל קופרמן (משגיח בשיבת בית
שמואל) בשנה הראשונה ללימודי בישיבה,
התארגנה קבוצה של בחורים ללימוד משותף של
הספר 'חפץ חיים', מספר דקות ליום. בחורים אחרים
התנגדו לכך. הוחלט לעלות לדירתו של המשגיח
ולחייץ עמו. הוא הפתיע אותם: גם אני מתנגד.
הבחורים נדהמים ציפו להסבר.

השורש פגום הוא – הסביר – חסר לנו השורש,
שהוא אהבת ישראל אמיתית. כל עוד השורש פגום
- לא יועילו לימודי ההלכות.

כדרכו, עבר להציג בפניהם דוגמא מן החיים
בציור חי ומוחשי:

ראובן בא אל שמעון ומספר לו: יענקלה שלך
התחיל עם ילד אחר בשכונה ללא שום סיבה.

יענקלה שלי? - מוגיב האבא - לא יתכן. טעות
בידך. אנא בדוק את הדברים היטב, לפני שאתה בא
להוציא שם רע על בני מחמדי.

כשמתברר מעל לכל ספק שאמנם היה זה
יענקלה, עובר האב לעמדת התגוננות.

- עליך להבין: יענקלה שלי סבל בלילה מכאב
שניים ולא יכול היה לישון. על כן לא שלט בעצמו.

חודש למען לא תפסיקה הטבחית מעבודתה, ברם
בעלת הבית שהיתה טובת לב אמרה לא חשבת
לפטר אותה רק רציתי שתתרשם שצריך להיות יותר
זהירים כי היא עובדת שנים ע"ג שנים אצלנו והנה אנו
רואים מקרה קטן של 'לשוה"ר' מזעזע כמה מילה
אחת יכולה לעשות (ע"פ והאיש משה עמי רמה)

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב להקפיד
על נקיות הלשון.

ועוד יש לכאר

עול זה הטענה אם אתה לא שם לב מה יוצא לך
מהפה למה שלא יצא לך פרגונים בלי לשים לב וזה
המעיל שמבשר בלי תשומת לב שבא הכהן הוא
מכפר ושהמעיל מודיע על דברים טובים

סיפר לי תלמיד חכם חשוב, שבעת שלמד
בישיבת בריסק אירע שהוא והגיע עשר דקות לאחר
תחילת סדר א'. במענה לשאלת ראש הישיבה הג"ר
יוסף דב סלוביצ'יק זצ"ל לסיבת איחורו, הוא השיב
שאין לו את תכונת המאפיינת את ילידי גרמניה. אם
כך, אמר לו הג"ר יושע תבוא עשר דקות לפי תחילת
הסדר.... (לעבדך באמת עה"ת ב עמי לג)

כמו היה רגיל לעשות עבירות יעשה חבילות של
מצוות כנגדם

למעשה פרשת תצוה

כך מתנהג אדם כאשר באים לספר לו לשון הרע על אדם שהוא אוהב באמת. אם כן לשם מה היו גם רימונים שאינם משמיעים כל קול ולא התבאר מה ענינם?

אלא, בגמ' נאמר) חולין פט" (מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם, יכול אף בדברי תורה כן, תלמוד לומר צדק תדברון "הרי שתפקיד הדיבור הוא ללמוד תורה וכאשר אינו יכול לדבר, עליו לשים עצמו כאלם. זה מה שנרמז ברימונים שלידי הפעמונים לסירוגין, שעל האדם שאינו לומד תורה מאיזו סיבה שהיא לשתוק, ואז, כאשר הוא מתנהג באופן זה, אז ונשמע קולו בבואו על הקודש שיתקבלו מעשיו הטובים תורתו ותפילותיו לרצון.

זו גם הסיבה, כותב הגה"צ רבי דב יפה שליט"א משגיח ישיבת כפר חסידים וקול יעקב שנעשה הפעמון מזהב לרמז שנוציא מפינו רק דיבורים שהתורה הורתה לדבר ואלו, נחמדים מזהב ומפז, דברי תורה. וגם היות שנשמתו הטהורה של האדם היא כזהב ולכן עליו לדבר דברים המתאימים לזהב, והם דברי תורה ותפילה ומעשים טובים. (חפץ חיים על התורה - להבין ולהשכיל)

למה מי ששותק נקרא שיש לו פה והרי אין לו פה

"תרשיש ושהם וישפה" (כח, כ) מובא במדרש (ב"ר עא, ה) כי ישפה היתה אבנו של בנימין, ולפי שרחל תפסה פלך של שתיקה (שלא גילתה ליעקב

כאן נודעק המשגיח אם היינו אוהבים זה את זה באמת, האם היינו מוכנים לשמוע סיפור גנאי איש לנו אהבת עבודה על עין טובה שנראה כל אחד על רעהו איך קיים מצב כזה שאנו כן שומעים התירוץ הוא ישראל במידה מספקת על כן אנו שומעים ברעת השני ובקלוננו הי ירחם ע"כ הצעד הראשון שעלינו לעשות הוא אין מעלות חברינו ולא חסרונם אז לא ניכשל כלל בדיבורים אסורים על הזולת

לאחר שהצליח לזעזע אותנו, הוסיף: בינתיים עד אשר תתקנו מידה זו, קיימת סכנה להיכשל חלילה בהרבה איסורים הקשורים בשמירת הלשון. ע"כ בכל זאת מן הראוי שתלמדו בינתיים הלכות לשון הרע כדי שתדעו עד כמה חמור העניין ותמנעו מלהיכשל בו מצד יראת העונש. (ספר המשגיח עמ' 523)

וע"ע בלמעשה פרשת שלח לך מש"כ בזה

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב להקפיד על נקיות הלשון.

"פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב והיה על אהרן לשרת" (כח, לד) "מעיל מכפר על לשון הרע אמר הקב"ה יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול" "ערכין טז) היה החפץ חיים זצ"ל אומר: את הקול שבמעיל השמיעו הפעמונים

למעשה פרשת תצוה

הבגדים", ע"כ. וצ"ב מדוע היה צורך שדווקא חכמי הלב הם יקחו את הזהב והתכלת מהתנדבים, והיה היה אפשר שאנשים פשוטים יקחו מהתנדבים את הזהב, ויעבירו לידי חכמי הלב לעשות מהם את הבגדים.

אלא פירש בזה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שמדרכו של עולם כשיש עסקנים הממונים להשיג את הכספים לצורך תועלת רוחנית, העסקנים מרגישים עצמם 'בעלי בתים' על הכספים וכאילו הכל שייך להם, ולכן הקפידה תורה שדווקא החכמי לב יהיו אחראים על קבלת הכספים שהיו יראי שמים, [וכמו שנתבאר לעיל – לידיהם, בכדי שאותם חכמי לב ש"חכמי לב" היינו אנשים שיראתם קודמת לחכמתם] הם יהיו האחראים והגוזברים להכריע מה לעשות בכל תרומת זהב או תכלת וכדומה.

ועוד אפשר לפרש עפ"י המעשה בר' חיים מלולאזין שצריך שידעו לשם מה כל אחד תרם ומה היתה כוונתו כדי שידעו מה לעשות בזה.

כוונת התורם קובעת את יעוד התרומה

וכמו שסיפר בספר במחיצתם (ח"א עמ' 195) 'מעשה זה שמעתי מבנו הגרמ"ד: בשנת תרצ"ז, נערך פגרום נורא בעיר בריסק לאחר ששוטר תפס קצב יהודי ששחט באופן בלתיחוקי נדקר למוות ע"י הקצב מרוב פחדו הפורעים הגויים עשו שמות ביהודי העיר בדרך נס נרצח בידם רק יהודי אחד אך הללו בזו את כל רכושם של יהודי העיר החנויות וקנו מתכולתם והבתים הושחתו עד היסוד עד

שמביאים את לאה במקומה), עמדו כל בניה בעלי סוד, ונרמז בשמה 'ישפה', יש פה, ידע במכירתו של יוסף ולא הגיד. ומבאר רבינו בחיי שחשב מחשבות אם לגלות לאביו אם לא, ואעפ"כ נתגבר על יצרו ועצר את רוחו ולא גילה הדבר לאביו, ונקראת ישפה, יש פה, וזה יורה על מעלתו שאע"פ שהיה לו פה, והיה לו לגלות הדבר, שתק ולא גילה. שאל ה"חידושי הרי"ם" מגור זי"ע אם כן מדוע נקראת 'ישפה', יותר היה מתאים לקראו 'אין פה' שסגר את פיו. וביאר כי אם יש לאדם חפץ שהוא שלו לגמרי, אזי יכול לעשות בו כרצונו. מה שאין כן כשהחפץ אינו שלו לגמרי, ואין ביכולתו לעשות בו כרצונו, כי הוא מוגבל בשימוש, אין זה נקרא שלו, כי אינו בעליו והחפץ אינו ברשותו. כן האדם המדבר מה שאינו ראוי לומר, נגד רצון התורה"ק ונגד השכל הטוב, ובודאי אח"כ מתחרט על כך, נמצא שפיו אינו שלו ואינו ברשותו, הפה מדבר דברים שאינם כרצונו. אולם מי ששולט על פיו ושומרו לבל ידבר מה שאינו ראוי, נקרא שהפה שלו ויש לו פה. לכן כי היה שליט – נקראת אבנו של בנימין 'ישפה' שהיה לו פה ובעה"ב על הפה.

למה האחריות על כספי הקדש מופקד ביד הרבנים ולא ביד העסקנים

"והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש", (כ"ח, ה). פירש"י "והם יקחו - אותם חכמי לב שיעשו הבגדים, יקבלו מן המתנדבים את הזהב ואת התכלת לעשות מהן את

למעשה פרשת תצוה

אחת ראה ר' חיים כי אחד הכפריים שהיה רגיל לתת בכל שנה תרומה נכבדת חרג ממנהגו בפעם זו ולא נתן תרומה לישיבה ר' חיים בירר אצל המשולח מדוע אותו כפרי לא הרים את תרומתו כרגיל

המשולח ענה לר' חיים כי הואיל ובהתאם לבקשתו הסכים ר' חיים שיקנה מכספי הישיבה סוס ועגלה כדי שלא יתעכב זמן רב בדרכים כאשר על ידי חסכון הזמן יוכל להגיע לתרומות בסכום גבוה יותר שישוו את מחיר ההוצאה על הסוס והעגלה וכיון שכך אכן עשה כאשר הגיע לביתו של אותו כפרי והלה ראה שהמשולח קנה מכספי התרומות סוס ועגלה עבור עצמו הודיע הכפרי כי יותר לא יתרום לישיבה ואף הוא מצטער על מה שתרם בראותו שכספו לא הגיע כפי שהיה סבור לתלמידי הישיבה שיהיה להם מזון ולבוש כדי שיוכלו לעמול בתורה אלא כדי לקנות סוס ועגלה לאותו משולח

כאשר שמע ר' חיים את העניין ביקש מהמשולח בי בפעם הבאה כאשר יזדמן לו לנסוע לאותו כפר וידיע לו והוא יצטרף לנסיעה

ואכן לאחר תקופה נודמן המשולח שוב לאותו כפר וצירף עמו לנסיעה ר' חיים בבואם לביתו של הכפרי נחרד הלה מבואו של רבן של ישראל ומיד הכניסו לביתו בכבוד מלכים כאשר התיישבו פנה ר' חיים לבעל הבית הכפרי ושאלו האם פעם בחייו למד גמרא הכפרי השיב בשלילה ר' חיים ניסה שוב ושאל אולי למד משניות אך הכפרי שוב השיב בשלילה ר'

שרחובות העיר היו מלאים מהנוצות שהתעופפו מהכריות של היהודים שנקרעו בידי הפורעים באותה השנה למדתי בישיבת מיד ועדיין זוכר אני את הפחד שהיה במיר ובסביבותיה מחשש שהפרעות יתרחבו גם לאיזור זה].

אנשי בריסק נשארו לאחר הפוגרום בעירום ובחוסר כל. יהדות פולניה כולה נחלצה לעזרתם והכריזה על מגבית כללית בכל המדינה למען שיקום יהודי העיר בבריסק הוקמה ועדת הצלה אשר פקחה על קבלת התרומות וחלוקתם לתושבי העיר מרן עזר ככל יכולתו להצלחת הועדה אך כאשר הוצע לו לעמוד בראש הועדה סירב לקבל את התפקיד ואף נמנע מלהשתתף בוועדה כחבר מן המניין

המגבית הצליחה למעלה מן המשוער ובידי הועדה היה סיפק לענות על כל צרכיהם של הנזקקים בעיר לאחר שהועדה סיימה את עבודתה פנתה אשה אלמנה מבנות העיר והתלוננה בבכי בפני מרן כי היא לא קיבלה כל תמיכה מחברי הועדה והיא וילדיה נותרו רעבים לפת לחם

מרן הביע את פליאתו כיצד יתכן שדוקא אשה אלמנה הזקוקה יותר מכל אחד אחר לתמיכת הועדה נשכחה מחברי הועדה ולא זכתה לקבל מהם כל עזרה כאן פתח מרן וסיפר באריכות מעשה שהיה אצל הגר"ח וואלזין הגר"ח היה נוהג לעבור מעת לעת על פנקסי הנדיבים שתרמו מהונם למען הישיבה פעם

למעשה פרשת תצוה

מי שבכוונתו נתערבה מחשבה נוספת בו בבצלאל תכונה זו לחשוב מחשבות לעשות בזה ובכסף ובנחושת כלומר להבחין בזה ובכסף עצמם איזו מחשבה היתה לנוותן בנדבתו לשם שמים בלבד או גם למטרות אחרות ואם כן מעלה גדולה נכתבה כאן בשבחו של בצלאל

סיים ר' חיים ואמר אף בעניני התרומות למען לומדי התורה הדבר תלוי בכוונתו של הנותן אם כוונתך תהיה שלימה לשם שמים בלבד כספק יגיע אך ורק לעמלי התורה עצמם לא כן אם תערב בתרומתך מחשבות זרות אז אכן תרומתך תגיע לקניית סוס ועגלה עבור המשולח

הפטיר מרן גם אני הסתפקתי מלכתחילה מה יהיו כוונותיהם של התורמים האם כוונתם אכן טהורה לעזור ליהודי בריסק הנתונים במצוקה או שמא כוונתם תהיה להראות לגויים כי לא יוכלו להרוס קהילה יהודית כי היהודים תמיד יבואו לעזרתם מחמת ספק זה נמנעתי מלהשתתף בפועל כחבר בועדת ההצלה למרות שהכרתי בנחיצות הדבר וסייעתי לפעולות הועדה ככל יכולתי

אך כעת רואה אני כי חששותי התאמתו וכוונת התורמים אכן לא היתה נקיה וטהורה לשם שמים בלבד כי אם נוכחתי לראות שדוקא אשה אלמנה אשר זקוקה יותר מכל לעזרת הועדה לא זכתה לקבל כל תמיכה אם כן התורמים לא זכו שנדבתם תגיע

חיים הוסיף ושאל אם למד פעם מקרא ואכן הכפרי ענה כי בילדותו למד חומש

ר' חיים פתח בפרשת ויקהל שמות לה לא וקרא לפני הכפרי את הנכתב בשבחו של בצלאל וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה שאל ר' חיים וכי אחרי שהתורה שבחה את בצלאל שיש בו רוח הקודש וידוע הוא לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כמו שדרשו חז"ל מפסוק זה יש מקום לשבחו כי הוא גם יודע לעשות בכל מלאכה בזה ובכסף ובחרושת אבן ובחרושת עץ משל למה הדבר דומה לאדם שעומד ומשבח את אחד מגדולי ישראל בתארים מופלאים הגאון הצדיק וכו' ואח"כ הוא מוסיף ומשבחו כי הוא גם בעל מלאכה המומחה בייצור שולחנות נעליים וחליפות לאחר

שבעל הבית הכפרי הבין את השאלה ענה ר' חיים את התשובה כידוע היו במשכן דרגות שונות של קדושה הן במקומות השונים והן בכלים השונים מובן שכל התורמים מכספם וזהבם לעבודת המשכן השתוקקו כי מתרומתם יעשו הדברים הקדושים ביותר קודש הקדשים הארון הכרוכים המנורה וכו' כיצד ניתן איפוא למלאות את דרישת כל העם כולו למטרה זו בחר ה' בבצלאל אשר ניהן ברוח הקודש וידע באיזו כוונה נתרמה כל תרומה ולפי זאת כיון את התרומות ליעודן מי שתרים בכוונה שלימה לשם שמים זכה שמתרומתו יעשה הארון או הכרובים אך

למעשה פרשת תצוה

כאשר היה בימי משה רבינו ע"ה, שלא יטרידוהו מלחמת ל"א מלכים, כיבוש הארץ וחלוקתה, אף שהם מצווה בפני עצמם. ומצינו בחז"ל עה"פ: ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו: ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחוו ויאמר לו מה אדוני מדבר אל עבדו (יהושע ה, יג-יד). ופירש"י שהאשימים בשני דברים. אמר לו: אמש ביטלתם תמיד של בין הערביים, ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה (מגילה ג). ועיין ברש"י שם שעיקר התביעה הייתה על שנשתחו במערב העיר משהעריבה השמש, דכיון שאינו זמן מלחמה היה להם להקריב התמיד ובלילה לעסוק בתורה. תסמנה שערות אנוש, עד כמה אנו רחוקים מלעשות המוטל עלינו בעומק התורה ובקיום המצוות. אם יהושע בן נון ודורו, שהיו רובם נביאים ודור דעה, ועם כל זה הוצרך השי"ת לחזקם כשהיו טרודים במלחמת מצווה לשמור משמרת בני ישראל מן האויב ולמהר את הכיבוש כדי שעל ידי זה יזכו לקיים עוד ממצוות התלויות בארץ, אף על פי כן כשהייתה להם הרווחה שאינה שעת מלחמה, והיה אפשר להם לעסוק בתורה ולא עשו כן, מיד נתבעו על כך - אם כך, אנו עניי הדעת ריקים מכל חוכמה, לעשות מצווה אחת ממצוות התורה כהלכתה בפרטיה ובדקדוקיה הראויים, על אחת כמה וכמה שצריכים אנו לחזק זאת.

לקודש הקדשים' עיקר תכליתה של המגבית ועל כרחק שלא היתה כוונתם שלימה

למה רק כאן צריך לזרוז

"ואתה תצוה" (כ"ז - ב') תצוה מלשון צו שהוא לשון זירוז כמו שבפרשת צו מפרש רש"י אין צו אלא לשון זירוז, שואל רבי חיים שמואלביץ למה רק בפרשה תצוה כתוב בלשון זירוז, ובפרשת תרומה שהיא עיקר תרומת המשכן, לא כתוב לשון זירוז כלל.

אלא התירוץ הוא, קל יותר לתת הרבה בפעם אחת, מלתת אפילו מעט אבל בתדירות של יום יום, ולכן הדלקת המנורה שהיא תדיר כל יום, צריכה זירוז.

וכן חז"ל אומרים בברכות (לב:): ארבע דברים צריכים חיזוק ואלו הן, תורה, מעשים טובים, תפילה, ודרך ארץ. ומתוך ארבעת הדברים הקודם לכל הוא התורה. וכתב רש"י "שיתחזק אדם בהן תמיד בכל כוחו". ומנין שנא' (יהושע א-ז) רק חזק ואמץ מאד לשמור ולעשות ככל התורה חזק בתורה ואמץ במעשים טובים תפלה מנין שנא' קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' דרך ארץ מנין שנא' (שמואל ב-יב) חזק ונתחזק בעד עמנו וגו' וברש"י דרך ארץ. אם אומן הוא לאומנתו אם סוחר הוא לסחורתו אם איש מלחמה הוא למלחמתו:

וכדברי התנא: "ומינה לא תזוע" (אבות ה, כב). וכן במעשים טובים הוצרך הקב"ה לחזקו, כמ"ש: "לעשות", היינו על אופן הדקדוק וההתמדה בהם

למעשה פרשת תצוה

לבבינו אל כפים. אפשר דנסיב איניש לבי גוו ידו? אלא נשא לבבינו לכף ידינו ונחקור אם אין חמס בכפנו, ואחר כך אל אל בשמים, למען לא יהיה טובל ושרץ בידו". וזהו "משים נפשו בכפו", שיבדוק עצמו שלא יהיה חמס בכפו. (ראיתי בשם הרב דוד לוי זצ"ל ראש ישיבת חכמת ציון)

ועל התפילה, מרגלא בפומיהו דאיניש לומר שכל אחד יודע להתפלל, ואפילו הכי צריכים בזה חיזוק, כי האמת היא שלהתפלל כהלכה גם כן עדיין לא יצאנו ידי חובה. ולא לחינם נקראת התפילה עבודה, כמ"ש: ולעובדו בכל לבבכם (דברים יא. ג). ועוד אמרו חז"ל (תענית ה). אמר רבי אמי: אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו בכפו. שנפשו מכוונת בכפו. דהיינו, בלב שלם (רש"י) ואמנם מצינו כבר בכמה מקומות שעבודת ה' צריכה כוונת הלב, כמו "ועבדתם את ה' אלקיכם בכל לבבכם". אלא שכאן הוסיף, שמכוון לבו כל כך לשמים, עד שפיו ולבו שוים, כאילו הם במקום אחד - בכפו. אמנם הקישו על פירושו, שאם כן, היה צריך לומר בפירושו: אין תפילתו של אדם נשמעת, עד שיכוון! ומהר"ש אלגאזי מבאר על פי מה שמצאנו במדרש, שהרשעים הם ברשות ליבם, והצדיקים - ליבם ברשותם. והיינו, שהצדיקים משעבדים את הלב, שהוא הכח המעורר וכח התאוה, שיכנע לשכל השומר משמרתו. אבל הרשעים להיפך, הם משעבדים את השכל והנשמה - ללב, לתאוותיהם. וזהו שאמר רב אמי, שאין התפילה מקובלת לפני הקב"ה, אלא אם כן יתגבר על עצמו, עד שישים את נפשו המתאוה - בתוך כפו. כלומר, שתהיה ברשותו ובשליטתו, לעשות רצון השכל [הובא בגאון יעקב, עיין שם]. והעיון יעקב מפרש, שאין תפילתו נשמעת, אלא אם כן שם נפשו בכפו למסור עצמו על יחוד שמו הגדול. ועיין עוד בעץ יוסף. ומהר"ץ חיות מבאר על פי מה שמצינו בירושלמי: "דרש רב בא: נשא

תלמיד חרש בישיבה המשיך רבית בסיפור אשר התקבל אליה באותם הימים והוא בן לאחת המשפחות המכוברות בירחצלים זכה ללמוד עם חברותא מעולה חברותא זו היה בחור מבוגר ממת בכמה שנים למרן ועמקן שלמד בהתמרה באותה

היושו לי סיים המשגיח את סיפורו שצדקתי כאשר לא הרשיתי לצעיר רנן ללמוד איתו כי הוא בוודאי לא היה עומד בפייהם של החברותא הלמט והמבוגר ממנו ללא כל ספק גם הוא היה מצטרף בדמחפעתו של הלז לאצ"ל וזונה את היי התורה אז מוטב היה לו שלא ילמד חצי שנה עם חברותות טובות מאשר להפסיד את כל העולם הרוחני שלוב

ספר המאיר עמ' שפז

וְעָשׂוּ יָתֵךְ בְּגֵדֵי חֹדֶשׁ לְאֹהֲרֵן אֶתֶּךָ, לְכָבוֹד וּלְתִפְאֵרֶת (כ"ח, ב')

ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן (שמות כח, ל).

ברש"י בפרשת שמות (לעיל ד, יד) כתב וז"ל, וראך ושמח בלבו, לא כשאתה סבור שיהא מקפיד עליך שאתה עולה לגדולה, ומשם זכה אהרן לעדי החשן הנתון על הלב, עכ"ל, ומקור הדברים הוא במדרש (שמות רבה ג, יז), א"ר שמעון ב"ר יוסי הלב ששמח בגדולת אחיו ילבש אורים ותומים שנאמר והיו על לב אהרן, ע"כ.

ומבואר בזה, שתשלום מדה כנגד מדה אין זה רק כלפי האדם, אלא יש בו גם תשלום שכר לאותו אבר שעשה בו את המצוה, ומאחר שאהרן הכהן שמח בלבו, זכה שהאורים ותומים היו מונחים על לבו.

תקופה היה קשה למצוא חברותא טובה אווירת הימים פגעה בישיבה על כן ראה התלמיד הצעיר לעצמו זכות שהצליח בכך אולם באחד הימים מזיע לו למשגיח שהברותא זו נראה בחברתם של אנשים מן המחותרות שפעלו אותה עת מד הבריטים סברתי אמר המשגיח באותו ליל שבת על כוס תה שאם בחור בגילו נפגש איתם הרי אין זה רק מכח הסקרנות הוא כבר עבר את גיל המקרמת אם הוא נפגש איתם בוודאי משהו מתבשל אצלה והואיל המשגיח המשגיח ואמרן והואיל ולא היה לו רב הרי אין מי שידריך אותו כראוי זהו מצב מסוכן שכן ברור היה שבסופו של דבר יצטרף אל המחותרת אמנם בהצניבה לא הורגש שום דבר כלפי חוץ הבחור למד הלאה בהתמדה ראויה לשבח המשגיח לא טיפל בבחור זה כי אם בצעיר שלמד איתו חברותא על סמך השערה זו קרא לצעיר ושאלו עם מי אתה לומד^א כשהשיב לו עם פלוני הגיב המשגיח ואמר הוא לא מתאים לך סתם א פירש התלמים הלז אכן לא הבק מה המשגיח ררנה ממת הלא אם לומדים מצויין והמשגיח בשלו אני רוצה שתעזוב אותוש ושוב אמר התלמיד הצעיר אבל המשגיח יודע שק ה היום להשיג חברותות ו רבית בשלו ה' יעזור אל תדאג לאחר לחצים תתרים ונשנים עזב הצעיר את החברותא מבלי להבין מרוע ובאמת היה לו קשה הוא לא מצא תחליף לחברותא זו שהיתה לו והייתי צריך לחזק אותו מדי פעם בפעם לבל יפול ברוחו כי קשה היה לו מאד ללמוד לבד זמן החורף בישיבה עבר והחברותא המצפינת אכן הצטרף למחותרת עתה לאחר שמדע הדבר ברבים

למעשה פרשת תצוה

במדוין. משה חשש, שאהרן יחוש צער כאשר יגלה כי לאחר שנים ארוכות של הנהגה במסירות נפש - עובר שרביט המנהיגות לאחיו הצעיר.

אולם למעשה, גילה הקב"ה למשה, כי כל התחושות הללו אשר בהחלט מתאימים לאדם מן השורה - לא יכולים למצוא מקום בליבו הרחב של אהרן הצדיק. הקב"ה הבטיח למשה כי אהרן אחיו יצא לקראתו בבואו מצריימה, ואף הוסיף ואמר לו (ד', י"ד): "וראך ושמח בלבו".

ובכן, כנגד אותו טוב לב, שגרם לאהרן לשמוח בגדולתו של אחיו הקטן, על אף שגדולה זו היתה במידה מסויימת על חשבוננו - זכה הוא לחושן המשפט שהיה מונח על ליבו. חושן המשפט, מסמל איפוא את פסגת טוב הלב האפשרית, ולפיכך אך מתאים הדבר שיכפר על עוולות שבין אדם לחבירו, שהרי אין תקנה גדולה יותר לעולה חברתית - מאשר פסגת טוב הלב אשר באה לידי ביטוי באותו מעשה שזיכה את אהרן בחושן המשפט!

זה באשר לחושן המשפט, ועתה, נעבור אל המעיל. המעיל, מכפר על לשון הרע, וגם בכך - נראה שיש משמעות עמוקה.

ראשית, באופן כללי, צבעו של המעיל - היה תכלת, התכלת - דומה לים, הים - דומה לרקיע, והרקיע - הלא מסמל את הקדושה ואת ההתגברות על המידות הרעות! ברקיע - אין כבוד ואין שנאה ואין קנאה! מעתה, המעיל המזכיר את הרקיע שחף לחלוטין

בגדי כהונה וכפרת המידות

ויש להוסיף מש"כ בזה הרב מקדש הלוי ובגמרא (זבחים דף פ"ח, ע"ב): "אמר רבי עיניני בר ששון: למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה? לומר לך: מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת - מכפרת על שפיכות דם וכו', מכנסים - מכפרת על גילוי עריות וכו', מצנפת - מכפרת על גסי הרוח וכו', אבנט - מכפר על הרהור הלב וכו', חושן - מכפר על הדינין וכו', אפוד - מכפר על עבודת כוכבים וכו', מעיל - מכפר על לשון הרע וכו', וציץ מכפר על עזות פנים וכו",

בדברי הגמרא, מוצאים אנו כי כל אחד מבגדי הכהונה - מכפר על ענינים מסויימים. כעת, נתמקד בכפרתם של החושן והמעיל, אשר שניהם מכפרים על עברות שבין אדם לחבירו,

החושן - כמפורש בגמרא - מכפר על הדינים. כל עוולה דינית, שנעשתה בין אדם לחבירו - מוצאת את כפרתה לאחר התשובה והשבת הגולה לבעליה, באמצעות החושן. ביאור בעומק הדבר - נוכל למצוא אם נתבונן בדברי הגמרא במסכת שבת (דף קל"ט, ע"א) שם שנינו: "בשכר יוראך ושמח בלבו" - זכה לחושן המשפט על לבו".

כאשר נשלח משה רבינו לגאול את בני ישראל ממצרים, הוא חשש לקבל על עצמו את השליחות. אחד המניעים העיקריים בסירובו - היה החשש מפני פגיעה אפשרית באהרן, אחיו הגדול, אשר הנהיג את עדת ישראל בכל התקופה בה שהה משה רבינו

למעשה פרשת תצוה

ה"יחד" של משה ואהרן ע"ה

ויש להרחיב עד כמה שמח משה רבינו כמו שביאר הרב שלום שבדרון זצ"ל (הו"ד בלהגיד שמות עמי 197) אבל מורי ורבותי ב"שבת אחים גם יחד" קיימת אפשרות גבוהה יותר. העולם אומר כי תאומים, כאשר אחד מהם בוכה, השני לעומתו בוכה. הם קטנטנים, תינוקות, וכבר בטבעם "גם יחד" האחד חש בצער השני והוא מבקש לבכות עמו... אך ה"גם יחד" של משה רבנו ע"ה היה עוד יותר - אחד ממוש!. וכפי שלמדנו כאן בפרשתנו - לענין האחים משה רבנו ע"ה ואהרן הכהן ע"ה.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד", פלא פלאים "ויקחו אליך"?! - וכי השמן היה מיועד למשה רבנו והרי אהרן אחיו הדליק את המנורה?.

ה"אור החיים" שואל את השאלה, וראש ישיבת מיר זצ"ל ציין כי השיטה מקובצת במסכת כריתות אומר ג"כ את התשובה.

בפרשת שמות, כאשר משה רבנו סרב ללכת למצרים בשליחותו של מקום ואמר "שלח נא ביד תשלח" (פ"ד פ"ג) כתוב בתורה "ויחר אף ה' במשה ויאמר לו הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבבו" ובאותה שעה נענש משה רבנו, שלא הוא יהיה כהן, אלא לוי, ואהרן אחיו יטול את הכהונה.

מכל המידות הרעות שגורמות לאדם לדבר לשון הרע - יכול לכפר על עוון זה, כמובן לאחר ששב האדם בתשובה על הטאו וקיבל על עצמו שלא לשוב בו לעולם.

זאת ועוד. ביחס לים נאמר בתהילים (ק"ד, ט'): "גבול שמת בל יעברון בל ישכון לכסות הארץ". הקב"ה הגביל את מי הים, תחם את גבולו, ומנע ממנו את האפשרות לשוב ולכסות את הארץ. ומה יקרה אם יחרוג הים מגבולו? או אז ברור כי אסון ובתי יפקוד את העולם, ואיש לא יעמוד בפני שטף המים האדירים שישמידו את כל הנקרה בדרכם!

את הלקח הזה, עלינו לזכור היטב, ולהשליך את מסקנותינו ביחס ללשון הרע. שכן הלא כולנו מבינים מה קורה כאשר פורצים את הגבול שהקב"ה קבע... ובכן, הוא הדבר גם באשר לגבול שישם ה' יתברך ללשון! אם יפרוץ האדם את הגבול הזה, ויתן דרור ללשונו לדבר ככל העולה על רוחו - הרי שהתוצאות עלולות להיות הרסניות לחלוטין, ולגרום נזקים שאינם פחותים בהרבה מגלי הים השוטפים את העולם כולו!

תכלת המעיל - מזכירה לנו איפוא להשאיר בתוך הגבול שגבל הקב"ה ללשונו, שכן כל פריצת גבול בנושא זה - עלולה לגרום שואה בגלי הים החוצצים את גבולם! אם יציב האדם את התזכורת הזו לנגד עיני רוחו - אין ספק בכך שיעלה בידו לשמור על גבולות לשונו, ושב ורפא לו בכפרת אותו העוון!

למעשה פרשת תצוה

אהרון, תפס משה רבנו בזקנו שלו ונהנה הנאת הגוף, אה, אה! הרגיש את שמן המשחה על זקנו "ונתיירא משה שמא חס וחלילה מעלתי בשמן המשחה" הוא נהנה כל כך עם משיחתו של אהרן לכהונה עד שחשש שמא מעל בשמן... מבארים חז"ל.

הנה לנו, רבותי איך חש משה, בעונש שלו... כאשר משח את אחיו לכהונה - שניטלה ממנו. נהנה כל כך שמח בשמחת אחיו, עד שחשש שמא עובר על איסור מעילה!.

זו לא פילוסופיה. אלא דברים כהויתם. נורא ואיום. וכי יש לנו השגה בדרגה כזו, גם אם נחיה אלף שנה מי יודע אם נוכל להבין איך אפשר להגיע לכזו טהרת הלב. כך היה נראה - מקבל התורה מהשמים.

כטל על הר חרמון

וכיון שמשה הזדעזע "שמא מעלתי" אמר לו הקב"ה אל תדאג "כטל היורד על הר חרמון" כמו הטל היורד על הר חרמון אין בו מעילה כן גם אתה לא מעלת בשמן המשחה.

"כטל היורד על הר חרמון" מה הוא החרמון? בהר חרמון יש קרח כל ימות השנה, ראיתם פעם את החרמון, שלג, שלג, שלג, קר, קרח. לכן, הטל היורד על כל שדה אחר בארץ ישראל יש לו משמעות, אבל איזה רושם יכול לעשות טל היורד על השלג בהר חרמון? אמר הקב"ה למשה רבנו. הנך חושש שמא גופך נהנה. אין לך גוף, זיככת את הגוף כל כך. שהרי משה ע"ה הזדכן עד שגופו יכול היה לעלות לשמים,

תראו שם ברש"י, שהביא פלוגתא בין התנאים. "רבי יהושע בן קרחה אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם, וזה לא נאמר בו רושם", לא מצינו שהגיע עונש למשה רבנו על ידי אותו חרון אף, "אמר לור" יוסי אף בזו נאמר רושם הלא אהרון אחיך הלוי' שהיה עתיד להיות לוי ולא כהן", הכהונה היתה אמורה להשתלשל ממושה, אך מעתה, לא יהיה כן אלא - הוא יהיה כהן ואתה הלוי, שנאמר (דברי הימים א') "ומשה איש האלוקים בניו יקראו על שבט הלוי". בקיצור, משה רבנו נענש על מה שאמר "שלח נא ביד תשלח" ואבד את הכהונה לטובת אחיו אהרן.

מה היתה תגובת משה רבנו על כן, על ההפסד האישי שלו? נלמד שלושה פסוקים בתהילים (פרק קל"ג) "שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד כשמון הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו כטל הרמון שיורד על הררי ציון".

מי הם שהיו ממש גם יחד? משה ואהרון.

"כשמון הטוב היורד על הזקן זקן אהרן" כשמון הטוב - היינו שמן המשחה שמושה רבנו משח על אהרון, והשמון ירד על הזקן. נשאלת השאלה מהו כפל הלשון "הזקן - זקן אהרון", וכי שני זקנים היו לו? אלא, אומר המדרש, "הזקן" זה זקנו של משה "זקן אהרן" זקנו של אהרן. מה הכוונה?

כאשר משה רבנו משח את השמן על ראשו של אהרן הכהן, והשמון ירד כשני טיפי מרגליות על זקנו של

למעשה פרשת תצוה

עשרים צלחות. רבי נחום אכל ולא נודע כי באו אל קרבו, אכל ואכל, והנה אחיו שישב לידו, ניסה גם הוא לסיים את אכילת הצלחות ונכנס לסכנה גדולה. הזעיקו רופא להצילו, כי הסתכן ממש, אבל ר' נחום? סיים לאכול לכבוד שבת, וביום א' שב לצומותיו. רק שתבינו מעט מגדלותם של אנשי מעלה.

נשוב לעניינינו.

שאל אהרון "שמא אני ח"ו מעלתי בשמן המשחה המבושם", אמר לו הקב"ה "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד" כשם שמושה לא מעל כך גם אתה לא מעלת.

מה למדנו מכל זה? מה זו תורה, ובאיזה עולם שמימי נמצאת התורה ולומדיה. גם אם תמלאו את כל חלל בית המדרש שאנו יושבים בו - בספרי חידושים, עדיין לא נגעתם בחמדתה של תורה אפילו משהו, כמו שנאמר "תורת ה' תמימה" - שעדיין היא שלימה ותמימה, כלומר, לאחר כל החידושים אלפי שנים, עדיין היא מלאה ושלימה - כמו שלא חסר בה מאום. אוי כמה שיש לנו עדיין ללמוד ולהבין בתורה הקדושה. ע"כ מלהגיד.

סיפור הכל בזכות וראך בליבו

מספר הרב יגאל כהן שליט"א ראש בית המדרש יביע אומר שעלתה בליבו מחשבה באחד הימים להקים מקדש מעט לכבוד ה' יתברך בעיר הקודש בני ברק,

לא הנשמה עלתה - הגוף עלה! (בפסוק נאמר "לחם לא אכל ומים לא שתה" וכי הנשמה צריכה לאכול ולשתות? אלא ודאי הכונה לגוף שהזדכך ולא נזקק ללחם ומים של העולם הזה). משה רבנו לא נזקק להכנס למיל כדי להגיע לשמים, וגם אם היה נכנס למיל לא היה מגיע. הגמרא במסכת חגיגה דף י"ג מפרטת את המרחק מהארץ עד לשמים - תראו שם - מהלך של מליוני שנים ברציפות, והוא הגיע לשם, איך? כיון שקידש עצמו בסילודין, לא נהנה מהעולם בגופו "כטל חרמון היורד על הורי חרמון".

לא נהנו מהעולם הזה

בירושלים היה רב גדול וקדוש ורבי נחום משאדיק שמו. רבי נחום היה צם משבת לשבת, אבל בשבת, אכל כל מה שהגישו לו. תבינו, גם אם היה אוכל בשבת כמושאר בני הבית, היה זה פלא, כי מחמת הצומות המעיים מצטמקים, אך הפלא היה שבעתיים, כשאכל לפעמים יותר מאחרים - כל מה שהגישו לו, גם אם בטעות הגישו לו יותר מאחרים, אכל הכל לכבוד שבת קדש.

קרה מקרה, הוא התארח בשבת בעיר רחובות, שהייתה אז מושבה חדשה, בה התגוררו יהודים יראי אלוקים. הוא התאכסן שם בשבת אצל אחיו (שהיה ג"כ צדיק גדול). ברחובות התגוררו גם אנשים כמו שאומרים 'חברה לצים'. סיפרו להם שהאדם הצמוק הזה אוכל בפרנציפ כל מה שמגשישים לפניו בסעודת שבת, מה עשו? בשלו כחמש קדרות של מרק והגישו להם לשולחן - מהמרק לבד הגישו לשני האחים -

למעשה פרשת תצוה

רח"ל שאין להם חלק לעולם הבא כמוש"כ ברבינו יונה ש"ג אות קס (שיובאו להלן) אבל שילך למסור את זה בבית מדרשו בפרדס כן למה אצלי אדרבה שם יש יותר זיכוי הרבים אלא הוא בא לנצל את המיקום המרכזי כאן.

עצרתי לרגע והתבוננתי כמה נחת יש לבורא ברגע זה, כמה יהודים מחייכים ומתחזקים, כמה נחת יש לשכינה הקדושה בהתוועדות כזו של קדושה, ורציני לנשק את הרב שמשמח כך את ה' יתברך. מאותו היום, כשמוגיע זמן השיעור של אותו הרב, אני מתרגש מהמחשבה כמה טוב לה' יתברך ברגעים אלו.

היצר הטוב לוחש: י. כ. "וראך ושמח בליבו" לא תפסיד מזה תראה במעשה של אהרן הכהן שבמעמד הסנה יש ויכוח בין משה רבינו ע"ה לקב"ה, לא ויכוח של שעה או שעתיים, יום או יומיים, אלא ויכוח במשך שבעה ימים ולילות, בהם משה טוען את כל הטענות שבעולם מדוע הוא אינו מתאים לגאול את עם ישראל, והקב"ה דוחה את כל טענותיו אחת לאחת, ולבסוף משה אומר שישלח את אהרן אחיו, מחשש שמא יפגע אחיו הגדול, עד שגם על זה הקב"ה אומר לו שאין לו לדאוג על כך, כי אהרן טהור לב "וראך ושמח בלבו".

מה היה קורה אם אהרן לא היה שמח בליבו
ובמדרש תדע לך שבשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה שילך בשליחותו אצל פרעה ואמר לו 'שלח נא ביד תשלח', אתה סבור שמא עכב משה שלא רצה לילך, אינו כן אלא כמכבד לאהרן, אמר

אי אפשר לתאר ולשער את גודל המירחא שיש למי שמקים מקדש מעט, החל באיוסף התקציב, השכרת שטח, השגת קרוון, להתחנן לאנשים שישלימו לך מנינים, חזנים מסירת שיעורים והכנתם, וכו' והרב יגאל כהן היה מוסר בכל יום שלישי בלילה שיעור בבית המדרש "יביע אומר", ולשיעור מגיעים בין חמישים לשמונים משתתפים.

יום בהיר אחד פנו אליי הגבאים בבקשה לבוא ולראות שבת המדרש מלא מפה לפה בשיעור של רב חדש המרתק את הקהל, וכך עשיתי. כשהגעתי ראיתי שאנשים עומדים בחוץ מחוסר מקום, ובית המדרש מלא בכמאתיים וחמישים יהודים השותים בצמא את דבריו המתוקים. אתם ודאי מבינים שהיצר הרע קפץ בתוכי באותו רגע ואמר לי: "תראה, לשיעור שלך מגיעים פחות מחצי מהמשתתפים פה!"

אי אפשר לתאר את מלחמת היצר שהתחוללה בקרבי יספר לימים הרב י. רק ה' יודע כמה עמל, יגיעה ודמעות השקעתי כדי להקים בית מדרש קטן זה לה' ולתורתו. כמה דרשות מסרתי, כמה הלוואות לקחתי, לכמה משרדים הלכתי כמובן הכל למען שמו באהבה, אבל סוף סוף כמה סיפוק זה נותן למסור דרשות לזכות את הרבים. הרי הו"ל אומרים "יותר משהעגל רוצה לינוק, הפרה רוצה להניק" ועכשיו מגיע אדם שלא השקיע שקל במקום וקוטף את כל הפרות. שילך למסור שיעור בבית כנסת שלו אומנם אינך בגדר שונאי ה' שעצובים שיש עבדי ה'

למעשה פרשת תצוה

עדיין בקראון פתוח 24 שעות ביממה ללימוד תורה, וכן 100 אברכים בכלל יום שלם. ובנוסף הוא זכה לפתוח בית תמחוי צדקה וחסד. ובנוסף הקים את ארגון ענפים.

אנשים שעושים המצות ונוהרים מכל עבירה במעשה ובלשון ואפ"ה הם שונאי השם

אנשים שעושים המצות ונוהרים מכל עבירה במעשה ובלשון ואפ"ה הם שונאי השם כתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג אות . קס.) וז"ל **וענין שונאי השם** נמצא לפעמים גם באנשים שהם עושים המצות ונוהרים **מכל עבירה במעשה ובלשון**. אומר רבינו יונה אויבי ה' זה לא רק מי שמחלל שבת ועובר על ג' עבירות חמורות אלא גם שנהרר מכל עבירה במעשה ובלשון. ולא די שאינם עושים עבירות אלא הם מקימים את כל המצוות. שזה דבר לא מצוי. נמחיש לעצמו את הדברים יהודי שהקים במקום שהיה מדבר בלי שום רוחניות מוסדות ת"ת ישיבה קטנה וכולל אברכים במסירות נפש עברו השנים וכשהגיע לגיל שבעים הוא רואה מישהו אחר מרביץ תורה ורוצה לפתוח מוסדות ולא מבעיא אם רק בליבו הוא עצוב ואמר אני הראשון שפתחתי כאן שהוא בגדר שונאי ה' שאין להם חלק לעוה"ב כ"ש אם הוא בעצמו משנאת ה' שמתחפשת לצדקות הולך ומלכלך שהרב הזה רדוד ושטחי ושמונים אחוז מהדרשות שלו זה מעשיות גם אם זה נכון זה לשה"ר וכ"ש שזה שקר זה הוצאת שם רע שאין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו ומלבד הבן אדם לחבירו שיש כאן הוא אויבי ה' וכמו שאומר רבינו יונה וז"ל 'אם

משה עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם במצרים שמונים שנה וכו', אמר משה כל השנים האלו היה אהרן אחי מתנבא ועכשיו אני נכנס בתחומי של אחי ויהיה מיצר, לכך לא היה רוצה לילך, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: **לא אכפת לאהרן בדבר זה, לא די שאינו מיצר אלא עוד שמה, תדע לך שאמר לו: 'וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמה בלבו', אינו אומר ושמה בפיו או ושמה בלבד אלא 'ושמה בלבו'. (תנחומא כ"ז) לא די שאהרן הכן לא מיצר בליבו ועכ"פ בפניו הוא מראה פנים שוחקות ואחד בפה ואחד בלב אלא גם בליבו הוא שמח וזה דבר שרק ה' יודע.**

ונתבונן מה היה קורה אם אהרון הכהן אם לא היה שמח עם משה רבינו שקיבל את המנהיגות ומגיב כמו קורה, הוא גם היה נבלע ולא היה יוצא מלבו. מהוויתור הוא זכה לחושן- שזה חלק ממנהיגות שלא יוצאים למלחמה לפני ששואלים באורים ותומים.

לא הפסיד ממה ששמח בהצלחתו

החלטתי ללכת, לראות ולשמח שהרב ל. מצליח, ולהודות לה' שזיכיתי להקים מקום שכל כך הרבה יהודים מתחזקים בו.

יודעי דבר מספרים שהרב י. לא הפסיד מכך אלא הרוויח ובגדול. מאז ה' נתן לרבי י. מתק שפתיים. ובשיעור שלו צובאים אנשים מדי שבוע, מוציא דיסקים 200,000 עותקים, מוזמן לכל רחבי הארץ כדי להרצות, ועומד לבנות בית הכנסת של כחמש מאות מטר במרכז בני ברק נכון להיום הבית כנסת

למעשה פרשת תצוה

ונפשם רעה ובקרב לבם יקשה להם כאשר הכריהם עוסקים בתורה. וירע בעיניהם בהיות בני אדם עובדים את ה' ויראים מלפניו. כאשר תאמר על האיש אשר לא יחפוץ שיכבדו בני אדם את המלך ושיעבדוהו. כי הוא שונא את המלך. כל שכן אם הוציאו מחשבתם אל הפועל. שהם מניאים את לב בני אדם מעסק התורה ומן המצוות. כי הם שונאי ה'. וכן האנשים אשר עינם צרה בכבוד תלמידי חכמים הישרים והצדיקים ושונאים עטרת תפארתם. או ירע לבבם אם עדיהם תאתה ובאה ממשלת הדור. וכן כתוב (שמואל ח) כי לא אותך מאסו כי אם אותי מאסו ממלוך עליהם. וכל שכן אם יבקשו כבודם לכלימה או ישפילו. וכן אם יאהבון כבוד הרשעים ומשלים על עפר. כי אלה באמת שונאי השם. ואין רצונם בניקיון עבודתו. ולא יחפצו בהדרת קודש יראתו ואשר ירבון מאד עבדיו ויראיו

וכלה בעשן. ולא המשילים לבשר הכרים. כי יעשה גחלת ויישאר האפר. על כן אמר כלו בעשן כלו כאשר חלבי הכרים כלים בעשן. כך יכלו אויבי השם, כי תכלה נפשם ותאבד מן העולם הבא.

הלימוד מזה למעשה.

הלימוד מזה למעשה. אם תשמוח בהצלחת השני אתה רק תרוויח מכך וכ"ש שיש חיוב לשמוח בהצלחת עבדי ה' ואם לא הוא משונאי ה' ואין לו חלק לעוה"ב

העורך דין הטוב ביותר

צריכים לדעת שאנו תלויים בה' יתברך בלבד. בבואי הביתה בצבצה מעטפה מתוך תיבת הדואר. שלפתי אותה ולא ידעתי מהי טומנת בתוכה?! על המעטפה התנוססה סמל של משרד ממשלתי, לא פחות ולא יותר מכתב ממס הכנסה.

התברר כך, בימים ההם כל מי שקיבל כסף מהביטוח לאומי בתור דמי לידה היה צריך ללכת ולהפריש מס כחוק, ואנחנו לא ידענו, והנה במכתב עלינו במדגם, והתברר שלא שילמנו, הם עשו חשבון שבע שנים אחורה כנדרש בחוק, וגילו שלא העברנו מעולם דמי מס כחוק, ובמשך השבע שנים היו שש מתנות נפלאות מהבורא שזה אומר סכום בן חמש ספרות... הכולל ריביות והצמדה וקנסות.

חשבנו שהעולם נופל עלינו בכללותו, ניסיתי ליצור קשר ולומר 'לא ידענו', אבל התשובה שקיבל "אי ידעת החוק אינה פוטרת את בעליה מהעונש",

מה עונשו של מי שעושה את כל המצוות ונזהרים מכל עבירה במעשה ובלשון. אבל עצוב שיש עוד עבדי ה' – אין לו חלק לעוה"ב
ועונשם מבאר שם רבינו יונה לעיל קנט. וז"ל שהם **מהחיות שאין להם חלק לעולם הבא.** והם כת אויבי השי"ת. וכו' והנה אנחנו מציעים עניינם. והראיות על עונשם מפורש בתורה. כי כת אויבי השם יאבדו מן העולם הבא. שנאמר (דברים ז) ומשלים לשונאיו אל פניו להאבידו לא יאחר לשונאו אל פניו ישלם לו. פירושו - משלים לשונאיו שכר המצוות שהם עושים בעוה"ז להאבידם מן העוה"ב. וכו' אבל אויבי ה' המשילים לחלבי הכשבים ושמןם שהוא נתך באש

למעשה פרשת תצוה

את הילדים הגדולים שיתפנו כדי שהתפללו, ואפילו הקטנים הרגישו את חומרת הדין ופחות הפריעו.

יום המשפט הגיע, קמנו מוקדם התפללו בכוונה, וביקשנו מה'עורך דין' שילווה אותנו.

לקחתי איתי את 'הקלסר של השותף השלישי' – זה קלסר שבו אנחנו רושמים את כל הכנסות וההוצאות מידי חודש בחודשו, ואנו קוראים לו הקלסר של השותף השלישי, צריכים לדאוג לשלם כאן וכאן ורשום הכנסות של 'ניסים'.

בחודש אחד שהיה צריך לשלם טיפולי שיניים לכמה ילדים, בדיוק נכנס סכום זהה וכו'.

הגענו למשפט, הדיון היה קצר ותכליתי, נציג התביעה אמר את שלו בקצרה, ההוכחות היו חד משמעיות. מה יש לנאשם לומר להגנתו? פנה אלינו השופט. נעמדתי והסברתי בקצרה שלא ידענו מאומה, וביקשתי להתחשב בנו ולהוריד רק את הקנסות בלבד.

השופט לא התרשם כלל, ואמר "אי ידיעת החוק אינו פוטר מעונש".

אני יודע, אבל בכל זאת אבקש ללכת לפנים משורת הדין, אין לנו יכולות, ויש לנו 12 ילדים, אבקש להתחשב בנו, אנחנו זכינו בשש אוצרות תוך שבע שנים כפי שאתם רואים ובקושי אנו מצליחים את הקיים, אין לנו מנין לשלם כזה סכום!?

מצטערים תצטרכו לשלם מיידית הכל! ובמידה ולא, יינקטו אמצעים מנגד.

האשה התייפחה, מה נעשה?

ואז אמרתי לה, כשם שה' עזרנו עד עתה ימשיך לעזור ולא יעזוב אותנו, ברוך ה' אנו עם 12 ילדים ומידי חודש בחודשו הוא דואג לנו ולא עוזב אותנו, וכל חודש וניסו. וממשיך לחזק את אשתי בדברי אמונה וביטחון ובעצם מחזק את עצמי.

הימים הבאים עברו עלינו עם עליות וירידות באמונה, מחד מבינים שהכל מונהג מלמעלה ומאידך נמצאים במצב נורא של תביעה כספית גדולה.

ובוקר אחד הגיעה מעטפה סגורה שכתוב מאיים מקשט את תחתיתה, "משפט" הזמינו אותנו אחר כבוד למשפט, ובית המשפט יכריע האם יהיה הוצל"פ וכדומה. אשתי רק ראתה דבר זה וזעקה "משפט" באימה, בעיניה בית משפט ובית כלא זה דבר אחד, מתחילים באחד ומסיימים בשני.

רבנו של עולם מה נעשה?

אשתי פונה אלי אנחנו חייבים עורך דין, השבתי שאין לי כסף עבורו, אבל אם לא נשלם אנו אמורים להפסיד יותר.

אמרתי לה בוודאי שניקח את העורך דין הטוב ביותר – רבנו של עולם, הוא יבוא איתנו. הוא חנן אותנו במשפחה ברוכת ילדים, הוא דאג וימשיך לדאוג, ואז עד יום המשפט הכנו את עצמנו ודיברנו עם העורך דין.

למעשה פרשת תצוה

ועידוד. לעולם לא אשכח את הסיפור הבא שסופר על ידו ונחרת עמוק בליבי:

לנושא כלים בהודו היו שני דליים גדולים, התלויים על שני צידי המוט אותו נשא על כתפיו. אחד הדליים היה סדוק, ובעוד שהדלי השני היה מושלם ותמיד נשא את כמות המים המלאה מהנחל עד בית האדון, הגיע הדלי השני מלא בחציו. מידי יום ביומו, במשך שנתיים תמימות, העביר נושא הדליים כמות של דלי וחצי מים בלבד לבית האדון. כמובן, שהדלי המלא היה גא בהישגיו, מושלם במטרה למענה נוצר, אך הדלי הסדוק הרגיש מבויש ואשם בחוסר שלמותו, ואומלל בשל אי יכולתו לספק יותר מחצי הכמות שאותה נועד לספק.

לאחר שנתיים ימים שנראו לדלי הסדוק ככשלון מר, הוא דיבר אל נושא הדליים: אני בוש בעצמי, ואני רוצה להתנצל בפניך. - מדוע? שאל נושא הדליים, במה אתה מתבייש? - הייתי מסוגל להעביר רק מחצית מכמות המים במשך השנתיים האחרונות, עקב הסדק שבצידי אשר גרם למים לדלוף החוצה כל הדרך במעלה השביל עד לבית אדונך. בגלל חסרונותי עליך לעשות את כל העבודה הזו ואינך מקבל תמורה מלאה למאמצך.

נושא הדליים הצטער בצערו של הדלי הזקן והסדוק, ובחמלתו אמר: בעודנו עושים את דרכנו חזרה לבית האדון, אני רוצה שתשים את לבך לפרחים המקסימים הפורחים בצידי השביל. ואכן, בעודם עולים במעלה הגבעה, שם לב הדלי הזקן

השופט הביט ואמר: "אין לכם, יש לכם, היה לכם להבין זאת ולברר ולשמוע".

ואז בלי הבנה פניתי אליו וביקשתי שיעבור על... הקלסר של השותף השלישי, סירב השופט זה לא מופיע בשורת הממצאים, התחננתי בכל זאת. השופט נטל את הקלסר ודפדף בו, ראינו איך מבטו מתחלף משעמום לעניין ומעניין להפתעה. באמת אין לכם מהכין לשלם, אתם חיים בניסים. נכון אישרנו בשקט, אנחנו חיים בניסים.

מאותו רגע השתנה הכל, העורך דין נכנס לפעולה, והפך את ליבו וכסאו ממידת הדין לרחמים, הורה על ביטול הקנסות ההצמודות והעמלות, ואת הקרן פרש למשך שנתיים.

זה היה מדהים ומרגש איך השותף השלישי שוב דאג, והפעם כעורך דין. (הרב יעקב עמר יביע אומר משפטים תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com

למה צמחו הצמחים רק בצד אחד

זה זמן-מה שבארכיון המערכת מצוי סיפור בעל מוסר השכל, אשר נשלח אלינו על ידי אחד הקוראים. נראה כי עתה הגיעה שעתו להתפרסם. הרי הוא לפניכם ככתבו וכלשונו:

אחד ממורי בתקופת ילדותי, היה יהודי מבוגר, ניצול שואה שעבר רבות בחייו. יהודי פקח זה נהג לעודד את החלשים שבינינו ולטעת בהם מרץ

למעשה פרשת תצוה

הסדוק לשמש המחממת את הפרחים המקסימים
הפורחים בצידי השביל, והמראה המרנין עודד אותו
במעט.

אולם, בסוף השביל הרגשתו היתה רעה כבעבר,
שכן מחצית ממשאו שוב טפטף החוצה, ולכן הוא
שב והתנצל בפני נושא הדליים. נושא הדליים אמר
לדלי: האם שמת לב לכך שהפרחים פורחים רק בצד
שלך אך לא בצידו של הדלי השני? זאת, משום
שתמיד ידעתי על הסדק והטפטוף שלך וניצלתי
זאת. זרעתי זרעים של פרחים בצד שלך, וכל יום,
בעודנו פוסעים בדרכנו חזרה מהנחל, אתה השקית
אותם. כמושך שנתיים יכולתי לקטוף את הפרחים
הנפלאים הללו ולקשט בהם את ביתו של אדוני.
אילו לא היית כפי שהיית, לא היה לו היופי הזה
להתברך בו.

* * *

לכל אחד מאיתנו יש חסרונות המיוחדים לו. כולנו
כדים סדוקים, אך אלו הסדקים הופכים את חיינו
למעניינים ולכדאיים. עלינו מוטל לקבל כל אדם כפי
שהוא ולחפש את הטוב שבו, ויש שם הרבה טוב.

(אור לישרים גל' מאורות הדף היומי הובא ע"י
הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

נוסף p0583271323@gmail.com)